

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 11. november 2020

Sag BS-47129/2019-OLR
(23. afdeling)

Dansk Metalarbejderforbund som
mandatar for
A
(advokat Mikkel Bensby Nøhr)

mod

Gjensidige Forsikring, Dansk Filial af Gjensidige Forsikring ASA, Norge som
mandatar for
El-Net Øst A/S
(advokat Marie-Louise Fahrner)

Retten på Bornholm har den 7. oktober 2019 afsagt dom i 1. instans (sag BS48116/2018-BOR).

Landsdommerne Kåre Mønsted, Gunst Andersen og Signe Borregaard Rasmussen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at El-Net Øst A/S skal anerkende, at der ved opgørelsen af As erhvervsevnetabsprocent, jf. erstatningsansvarslovens § 5, alene skal tages hensyn til den indtægt, som A ville kunne opnå på det ordinære arbejdsmarked, såfremt mulighed for personlig assistance efter lov om kompensation til handicappede i erhverv ikke var til stede.

A har samtidig nedlagt påstand om, at byrettens dom ophæves og sagen hjemvises til Retten på Bornholm til afgørelse af den i sagen nedlagte betalingspåstand.

Indstævnte, El-Net Øst A/S, har påstået dommen stadfæstet.

Sagen, der er begrænset til det juridiske hovedspørgsmål, som byretten ved dommen af 7. oktober 2019 tog stilling til, jf. retsplejelovens § 253, er i medfør af § 387 behandlet på skriftligt grundlag.

Retsgrundlaget

Erstatningsansvarslovens §§ 5 og 11 er sålydende:

”§ 5. Har en personskade medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende.

Stk. 3. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

...

§ 11. En afsluttet sag om godtgørelse eller erstatning kan på skadelidtes begæring genoptages, hvis sagens faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning. Vurderingen af, om genoptagelse kan ske, skal foretages for hver enkelt erstatningspost for sig, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis der tidligere er fastsat et erhvervsevnetab på mindst 15 pct., kan der ved en genoptagelse af sagen ikke ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Stk. 3. En afsluttet sag om godtgørelse eller erstatning kan ikke genoptages alene med henblik på, at der ydes yderligere erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab og godtgørelse for svie og smerte. Hvis sagen genoptages efter stk. 1, kan der dog ydes erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab og godtgørelse for svie og smerte, hvis der foreligger væsentlige uforudsete ændringer i helbredstilstanden. *Stk. 4.* Under en genoptagelse af sagen finder § 10 tilsvarende anvendelse.”

Ved lov nr. 463 af 4. juni 2001 blev bl.a. erstatningsansvarslovens §§ 5 og 11 ændret. Af de specielle bemærkninger til bestemmelserne (Folketingstidende, 2000-2001, Tillæg A, side 3528f) fremgår bl.a. følgende:

" Den foreslåede bestemmelse har den væsentlige betydning, at erhvervsevnetabsprocenten efter erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven som udgangspunkt bliver ens.

...

I de senere år er der tilvejebragt en række særlige jobordninger med offentlige løntilskud mv. med henblik på at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet for forskellige grupper. Hvis den skadelidte har et sådant job, må det ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten vurderes, om og i givet fald i hvilket omfang den skadelidte vil eller burde kunne bestride et almindeligt job på normale vilkår. Ansættelse som led i en sådan særlig jobordning indgår dermed ikke i sig selv i erhvervsevnetabsvurderingen. Begrundelsen herfor er, at denne vurdering i så fald ville afhænge af, hvilken social- og arbejdsmarkedslovgivning der er gældende på afgørelsestidspunktet. Endvidere ville ændringer eller ophævelse af de pågældende særlige jobordninger i givet fald kunne anses for en væsentlig ændring af sagens faktiske omstændigheder, der efter den foreslåede ændring af lovens § 11 (lovforslagets § 1, nr. 7) kunne begrunde en genoptagelse af erstatningssagen.

...

Til § 11

Det foreslås, at en afsluttet sag om godtgørelse eller erstatning skal kunne genoptages på den skadelidtes begæring, hvis sagens faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning.

...

Med udtrykket "sagens faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning" tilsigtes en retstilstand, der svarer til de almindelige processuelle regler om dommes bindende virkning (materiel retskraft): Kunne og burde et anbringende have været gjort gældende under behandlingen af en retssag, kan sagen ikke senere genoptages af den grund. Nye beviser medfører normalt ikke i sig selv, at en sag kan genoptages. Ændringer i

lovgivning eller retspraksis kan heller ikke i sig selv begrunde, at sagen genoptages.

Erhvervsevnetabsprocenten skal fastsættes ud fra en vurdering af den skadelidtes faktiske evne til arbejde. Bortfald af forskellige arbejdstilbuds- eller støtteordninger som følge af ændringer i social- og arbejdsmarkedslovgivningen eller ændringer i de samfundsmæssige konjunkturer eller af andre forhold, der ikke vedrører den konkrete skade, kan derfor ikke i sig selv medføre en fornyet behandling af sagen. Hvis det ved sagens afgørelse er lagt til grund, at den skadelidte forventede at kunne bestride et arbejde, men det senere viser sig, at dette på grund af forhold hos den skadelidte ikke kan lade sig gøre, vil sagen derimod efter omstændighederne kunne genoptages.”

§§ 1, 4 og 6, stk. 1 og 2, i lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. har følgende ordlyd:

§ 1. Loven har til formål at styrke og stimulere handicappede personers muligheder for beskæftigelse med det formål at give disse de samme muligheder for erhvervsudøvelse som personer uden handicap.

...

§ 4. Der kan ydes personlig assistance til ledige, lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, der på grund af en varig og betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig personlig bistand.

...

§ 6. Tilskud ydes til en virksomhed til aflønning m.v. af en personlig assistent for en ansat eller for en person, der skal ansættes i virksomheden, eller virksomhedens indehaver.

Stk. 2. Den personlige assistent skal bistå personen med funktioner, der følger af beskæftigelsen, og som den pågældende på grund af funktionsnedsættelsen har behov for særlig personlig assistance til.

...”

Af dagældende bekendtgørelse nr. 817 af 26. juni 2013 (svarende til nugældende bekendtgørelse nr. 1174 af 25. november 2019) om kompensation til handicappede i erhverv m.v. § 15, stk. 1 og 4, fremgår supplerende:

”§ 15. Der kan bevilges tilskud op til 20 timer pr. uge i gennemsnit pr. kvartal for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der

arbejder 37 timer om ugen. Ved færre arbejdstimer beregnes tilskuddet forholdsmæssigt.

...

Stk. 4. Bevilling kan gives for en bestemt periode eller indtil videre. Senest et år efter at bevillingen er givet, skal jobcenteret tage stilling til, om bevillingen kan fortsætte.”

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og har i de skriftlige procedureindlæg i overensstemmelse hermed nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Landsrettens begrundelse og resultat

Som fastslået af Højesteret i dom af 30. oktober 2002 i sag 157/2001 (U.2003.162H) skal der ved fastsættelsen af erstatning for erhvervsevnetab efter erstatningsansvarsloven ikke tages hensyn til sociale ydelser, som måtte tilkomme en skadelidt i anledning af skaden.

Landsretten finder i overensstemmelse med det af Østre Landsret i dom af 3. oktober 2008 (FED2008.199Ø) anførte vedrørende fastsættelse af erhvervsevnetabet efter arbejdsskadesikringsloven, at en ordning, hvorefter det offentlige i medfør af lov om compensation til handicappede i erhverv m.v. aflønner en personlig hjælper til skadelidte, må ligestilles med andre sociale ydelser.

As erhvervsevnetab skal herefter fastsættes uafhængigt af hans mulighed for at oppebære indtægt i kraft af den tildelte personlige assistance, og der må således anlægges en konkret bedømmelse af, hvad han ville eller burde kunne tjene, hvis muligheden for personlig assistance ikke forelå.

Det forhold, at El-Net A/S har tilkendegivet, at der vil være grundlag for genoptagelse af sagen i medfør af erstatningsansvarslovens § 11, hvis bevillingen af den personlige assistance bortfalder, kan ikke føre til et andet resultat. Landsretten bemærker i den forbindelse, at det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at bortfald af den omhandlede støtteordning som følge af forhold, der ikke vedrører den konkrete skade ikke i sig selv kan medføre, at sagen genoptages.

Landsretten tager herefter appellants anerkendelsespåstand til følge, hvorfor byrettens dom ophæves, og sagen hjemvises til fortsat behandling ved byretten til afgørelse af den i sagen nedlagte betalingspåstand.

Efter sagens udfald skal El-Net A/S i sagsomkostninger for begge retter betale 213.040 kr. til Dansk Metalarbejderforbund som mandatar for A. 150.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms og 63.040 kr. til retsafgift. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom ophæves og sagen hjemvises til byretten til afgørelse af den i sagen nedlagte betalingspåstand.

I sagsomkostninger for begge retter skal El-Net Øst A/S inden 14 dage betale 213.040 kr. til Dansk Metalarbejderforbund som mandatar for A. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 11-11-2020 kl. 10:00

Modtagere: Appellant A, Mandatar Gjensidige

Forsikring, Dansk Filial af Gjensidige Forsikring ASA, Norge, Advokat (H)

Marie-Louise Fahrner, Advokat (H) Mikkel Bensby Nøhr, Mandatar Dansk

Metalarbejderforbund, Indstævnte EI-Net Øst A/S